

CivilsTap

Quality & Affordable Education

PUNJAB PCS

MAINS

PREVIOUS YEAR QUESTIONS

2014-2021

PUNJABI LANGUAGE-2

www.civilstap.in

 +91 9056723751

PPSC MAINS PYQ : PUNJABI LANGUAGE

2018

1. ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਪੈਰਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੇਠਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ

ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਰਥ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਹੈ, ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਰਥ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਮੀਮਾਂਸਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸ਼ਬਦ' ਦਾ ਅਰਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਨਿਆਇ-ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਬੰਧ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਰਸਮੀ ਤੇ ਪਰੰਪਰਕ ਹੈ। ਮੀਮਾਂਸਾ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਥ ਦੇ ਮਰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਸੰਵੇਦਨਾ ਸ਼ਕਤੀ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ-ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਅਰਥ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਦੀਵੀ ਤੇ ਅਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਪਰ ਨਿਆਇਕ ਤੇ ਵੈਸ਼ੇਸ਼ਕ ਸ਼ਾਸਤਰੀ

ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਸ਼ਬਦ ਸੰਤਾਵਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਥ ਸਦੀਵੀ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਅਰਥ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਥਾਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਰਸਮੀ ਤੇ ਪਰੰਪਰਕ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਅਰਥ ਰੀਤ ਤੋਂ ਪਰੰਪਰਾ ਉਪਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਇਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਅਰਥ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਣ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮਿਥੇ ਗਏ ਅਰਥ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਓ) ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ।

ਅ) ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਮੀਮਾਂਸਾ ਸੂਤਰ ਦੀ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ?

ਏ) ਕੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਅਰਥ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹ) ਸ਼ਬਦ-ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮੁੱਚੀ ਟਿਪਣੀ ਕਰੋ।

ਸ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਣ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ:

ਓ) ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਉਹ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਰਥ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਅ) ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਮੀਮਾਂਸਾ ਸੂਤਰ ਦੀ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ?

ਮੀਮਾਂਸਾ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੁਦਰਤੀ, ਸਦੀਵੀ ਅਤੇ ਅਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੰਧ ਮਨੁੱਖੀ ਬਣਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ੲ) ਕੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਮੀਮਾਂਸਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਵੈਸ਼ੇਸ਼ਕ ਦਰਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਥ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਰੀਤ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹ) ਸ਼ਬਦ-ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸਮੁੱਚੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।

ਸ਼ਬਦ-ਵਿਹਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਮੀਮਾਂਸਾ ਮੱਤ ਇਸਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਨਿਆਇਕ ਮੱਤ ਇਸਨੂੰ ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮਾਜਕ ਸਹਿਮਤੀ, ਰੀਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਲਣ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਸ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਣ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ?

ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਲਣ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਰਥ ਹੀ ਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੀ ਅਰਥ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦੀ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੋ

ਸਰੀਰ ਉਸ ਚਸ਼ਮੇ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂ-ਸਰੋਵਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ। ਚਸ਼ਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੰਨਾ ਜਲ ਵਗੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਆ ਜਾਏਗਾ। ਜਿੰਨਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਏ, ਉਨ੍ਹੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜਿਹੜਾ ਤਨ-ਮਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਤੋਂ ਸਵਸਥ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਹੱਡ-ਰਖ ਕੰਮ-ਚੋਰ ਤੇ ਵਿਹਲ-ਪਸੰਦ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਚਿਤ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ, ਸਰੀਰ ਭੱਦਾ ਤੇ ਸੂਤਾ ਛਿੱਥਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭਿਅਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਅਵਸ਼ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਭਿਅਤਾ ਨੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਸਾਵੀਂ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ, ਜੇ ਹੱਥ ਹਿਲਦੇ ਤਾਂ ਪੈਰ ਵਿਹਲੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਿਰੋਲ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਖੱਟਿਆ ਹੀ ਖਾਂਦਾ। ਸਰੀਰ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਆ ਗਿਆ। ਯੂਨਾਨ ਤੇ ਰੋਮ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਤੇ ਅਰੋਗਤਾ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਸਰਤ ਦੇ ਢੰਗ ਸੋਚ ਹਰ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਰਚੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੋਲ ਖੇਡ-ਘਰ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਕੌਮਾਂ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਇਸਤਰੀ-ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਸਰਤ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਉੱਦਮ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਕਸਰਤ-ਘਰ, ਖੇਡ-ਘਰ ਤੇ ਖੇਡ-ਅਖਾੜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਪਿੰਡ-ਸ਼ਹਿਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਿਥੇ ਖੇਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਦਮ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈਦਾ ਕਰੇ। ਉੱਦਮੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਪੇ ਕਸਰਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿੰਨਾ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਤਕੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਝ ਪੈਦਾ ਕਰੇ। ਸੁਖੱਲੀਆਂ ਕਸਰਤਾਂ ਕਰੇ। ਸੁਖੱਲੀ ਕਸਰਤ, ਥੋੜੀ ਖੁਰਾਕ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪੈਂਟ, ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਮਗਰ, ਬਹੁਤ ਕਦਰ ਜਿੰਨਾ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਤਕੜਾ ਹੁੰਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਿਨਾਂ ਖਾਸ ਤਰਦੱਦ ਦੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗਣ ਦਾ ਰਾਜ ਇਸ ਉੱਦਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ:

ਉੱਦਮ ਅਤੇ ਕਸਰਤ—ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ

ਸੰਖੇਪ (ਇਕ-ਤਿਹਾਈ):

ਲੇਖਕ ਸਰੀਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਚਸ਼ਮੇ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਨੀ ਹੀ ਉਸਦੀ ਤਾਕਤ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤਨ-ਮਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਲਸੀ ਅਤੇ ਕੰਮ-ਚੇਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਭਿਅਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨ ਨੇ ਇਸ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਨ ਅਤੇ ਰੋਮ ਦੇ ਲੋਕ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਤੰਦਰੁਸਤ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਲੇਖਕ ਉੱਦਮ, ਸੁਖੱਲੀ ਕਸਰਤ, ਸਾਫ-ਸੁਥਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੁਰਾਕ ਨੂੰ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਰਾਜ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

3. ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਸੌ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ:-

ੳ) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਸ਼ਾ-ਵਿਉਪਾਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦੱਸੋ।

ਅ) ਮਾਪੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਉਲਝਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਨੋ-ਦਸ਼ਾ ਸਾਂਝੀ ਕਰੋ।

ਹੇਠਾਂ ਵਿਕਲਪ (ੳ) ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਮਤਿਹਾਨੀ ਮਿਆਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ,
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਵਿਸ਼ਾ: ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਸ਼ਾ-ਵਿਉਪਾਰ ਬਾਰੇ।

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਜੀ,
ਸੱਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਸ਼ਾ-ਵਿਉਪਾਰ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ/ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ-ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਮਾਜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ।

ਨਸ਼ਾ-ਵਿਉਪਾਰ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਟੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਨਸ਼ਾ-ਤਸਕਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ, ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਕੜੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵੀ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣ।

ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੋਗੇ।

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ।

ਆਪਕਾ ਆਗਿਆਕਾਰੀ

(ਨਾਮ)

ਪਤਾ:

ਤਾਰੀਖ:

ਹੇਠਾਂ ਵਿਕਲਪ (ਅ) ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਪੱਤਰ ਇਮਤਿਹਾਨੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

ਪਿਆਰੇ ਮਾਮਾ ਜੀ,

ਸਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਆਸ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਸੁਖੀ ਹੋਵੋਗੇ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਠੀਕ ਹਾਂ, ਪਰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਉਲਝਣ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ/ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਮਾਪੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵਿਸ਼ਾ ਚੁਣਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਰੁਚੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ/ਸਕਦੀ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਮਨ ਰੁਚੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਬੋਝ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਦਬਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਾਮਾ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ/ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਰੁਚੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਲਾਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੋਗੇ।

ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਆਰ ਭਰਿਆ

ਭਤੀਜਾ/ਭਤੀਜੀ

(ਨਾਮ)

ਤਾਰੀਖ:

4. ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ (ਲਗਭਗ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ) ਲੇਖ ਲਿਖੋ:

ਅ) ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ

ਸ) ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਪਛਾਣ-ਚਿੰਨ੍ਹ

ੳ) ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਪਲਾਇਨ

ੲ) ਅਜੋਕੀ ਨਾਰੀ : ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ

(ਅ) ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ

ਭਾਵ: ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਲੋਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਅਪਰਾਧੀ ਪਿਛੇਕੜ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ

ਧਨ-ਬਲ, ਬਾਹੁ-ਬਲ ਅਤੇ ਡਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਦਬਾਅ

ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਅਨਿਆਇ

ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ: ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਟਣਾ

ਹੱਲ: ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਗਰੂਕ ਵੋਟਰ, ਸੁੱਚੀ ਰਾਜਨੀਤੀ

(ਸ) ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਪਛਾਣ-ਚਿੰਨ੍ਹ

ਭਾਵ: ਉਹ ਗੁਣ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬੋਲੀ

ਸਾਦਗੀ, ਮੇਹਮਾਨਨਵਾਜ਼ੀ, ਬਹਾਦਰੀ

ਲੋਕ-ਨਾਚ (ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ)

ਲੋਕ-ਗੀਤ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਕਥਾਵਾਂ

ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ

ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਅਤੇ ਭਰਾਤ੍ਰਿਤਾ

ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ

(ੳ) ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਪਲਾਇਨ

ਭਾਵ: ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਮੌਕੇ

ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨਤਾ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਕਰਸ਼ਣ

ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ

ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਸੁੰਨਾਪਨ

ਹੱਲ: ਰੋਜ਼ਗਾਰ, ਉਦਯੋਗ, ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ

(ੲ) ਅਜੋਕੀ ਨਾਰੀ : ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ

ਭਾਵ: ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ

ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰਤਵ

ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਮਾਜਿਕ ਬੇੜੀਆਂ

ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ

ਨਾਰੀ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ

ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ

5. ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ:-

ੳ) Human rights are the key basic rights which every person is entitled such as freedom to speech, freedom to practice any religion, etc. It is these rights which are termed as fundamental rights in the various constitutions of the different countries. Most of the nations guarantee these rights to their citizens. In the case of violation of these rights the judiciary of a particular country, which the victim is a citizens, interferes to ensure these rights. However, human rights and justice are very abstract terms. Different countries use these terms to suit their political and social situations. What may be called a just law in an

Arab nation, may be termed as Inhuman treatment for the Americans. But the country like India has tried to give a true meaning to terms like human rights and justice.

ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ:

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਮੁੱਢਲੇ ਅਤੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੀੜਤ ਨਾਗਰਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਤੱਥਾਪਿ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਮੂਰਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਅਮਾਨਵੀ ਵਰਤਾਓ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਅਰਥ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅ) ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ -

- (i) ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਉੱਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (ii) ਜੈਸਾ ਦੇਸ ਵੈਸਾ ਭੇਸ
- (iii) ਕਲ੍ਹ ਰਾਤ ਬੂੰਦਾ-ਬਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।
- (iv) ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਮਾਂ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨਾਲ ਓਤ-ਪੋਤ ਹੈ।
- (v) ਮੇਰੀ ਭਰਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਉਹ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੈ।

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

i) ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਉੱਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

→ Everyone in the world wants to serve their own interests.

ii) ਜੈਸਾ ਦੇਸ ਵੈਸਾ ਭੇਸ।

→ When in Rome, do as the Romans do.

iii) ਕਲ੍ਹ ਰਾਤ ਬੂੰਦਾ-ਬਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

→ It kept drizzling last night.

iv) ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਮਾਂ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨਾਲ ਓਤ-ਪੋਤ ਹੈ।

→ Punjabi social life is deeply interwoven with various customs and traditions.

v) ਮੇਰੀ ਭਰਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਉਹ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੈ।

→ I spoke to my brother; he is doing fine.

6. ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ

ੳ)

- (i) ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਕਾਣਾ ਰਾਜਾ
- (ii) ਇੱਕ ਪੰਥ ਦੇ ਕਾਜ
- (iii) ਘੜੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਇਆ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਤਿਹਾਇਆ
- (iv) ਵੇਲੇ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਕੁਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਟੱਕਰਾਂ
- (v) ਉੱਖਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੁਹਲਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰ

ਅ) ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ

- (i) ਬਲਦੀ ਉੱਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣਾ
- (ii) ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਗੋਂ ਜਮਾਉਣੀ
- (iii) ਸਿਰੋਂ ਨੰਗੀ ਹੋਣਾ
- (iv) ਗਲ ਪਿਆ ਢੋਲ ਵਜਾਉਣਾ
- (v) ਅਤੇ ਪਾਈ ਪਾਈ ਹੋਣਾ।

ੳ) ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ

i) ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਕਾਣਾ ਰਾਜਾ

→ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਅਣਪੜ੍ਹ ਸਨ, ਤਾਂ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਲੜਕਾ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਕਾਣਾ ਰਾਜਾ ਬਣ ਗਿਆ।

ii) ਇੱਕ ਪੰਥ ਦੇ ਕਾਜ

→ ਸਵੇਰੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਵੀ ਬਣੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਦੇਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪੰਥ ਦੇ ਕਾਜ ਹੋ ਗਏ।

iii) ਘੜੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਇਆ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਤਿਹਾਇਆ

→ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਘੜੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਇਆ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਤਿਹਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ।

iv) ਵੇਲੇ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਕੁਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਟੱਕਰਾਂ

→ ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵੇਲੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਕੁਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਟੱਕਰਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

v) ਉੱਖਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੁਹਲਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਡਰ

→ ਜਦੋਂ ਨੈਕਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਭਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਣ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ—ਉੱਖਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੁਹਲਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਡਰ।

ਅ) ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ

i) ਬਲਦੀ ਉੱਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣਾ

→ ਝਗੜੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਕੜਵੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਕੇ ਬਲਦੀ ਉੱਤੇ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

ii) ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਗੋਂ ਜਮਾਉਣੀ

→ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਗੋਂ ਜਮਾ ਲਈ।

iii) ਸਿਰੋਂ ਨੰਗੀ ਹੋਣਾ

→ ਕਰਜ਼ੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਰੋਂ ਨੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ।

iv) ਗਲ ਪਿਆ ਢੇਲ ਵਜਾਉਣਾ

→ ਜੇ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਉਹਨੂੰ ਗਲ ਪਿਆ ਢੇਲ ਵਜਾਉਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

v) ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ

→ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਾਂਟ ਪੈਣ ਨਾਲ ਉਹ ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋ ਗਿਆ।

7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ:

- (i) ਗ੍ਰਹਿਸਤ
- (ii) ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
- (iii) ਮੇਹਰ
- (iv) ਮੇਹਰਾ
- (v) ਫਤਹਿ

ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰੂਪ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

- (i) ਗ੍ਰਹਿਸਤ -> ਗ੍ਰਹਿਸਥ
- (ii) ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ -> ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ (ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ)
- (iii) ਮੇਹਰ -> ਮਿਹਰ

(iv) ਮੇਹਗਾ -> ਮਹਿੰਗਾ

(v) ਫਤਹਿ -> ਫਤਿਹ

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲੋ

- (i) ਸੀਨਾ ਸੁੰਦਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵੀ ਹੈ (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)
- (ii) ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਗਈ ਤੇ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਲਈ (ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਤੋਂ ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)
- (iii) ਵੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਲਵੇ (ਮਿਤ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)
- (iv) ਜਦ ਮੁਸੀਬਤ ਪਏ ਤਦ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖੇ (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)
- (v) ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਚਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)

i) ਸੀਨਾ ਸੁੰਦਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵੀ ਹੈ।

→ ਸੀਨਾ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵੀ ਹੈ।

(ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ → ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ)

ii) ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਗਈ ਤੇ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਲਈ।

→ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਲੈ ਆਈ।

(ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ → ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ)

iii) ਵੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਲਵੇ।

→ ਵੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਲਵੇ।

(ਮਿਤ ਵਾਕ)

iv) ਜਦ ਮੁਸੀਬਤ ਪਏ ਤਦ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖੋ।

→ ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖੋ।

(ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ)

v) ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।

→ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋਗੇ?

(ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਚਕ ਵਾਕ)

9. ਵਾਚ ਬਦਲੋ (ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ ਤੋਂ ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ/ਕਰਮਣੀ ਤੋਂ ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ);

- (i) ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ।
- (ii) ਸੋਹਣ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ।

(iii) ਮੈਂ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ।

(iv) ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(v) ਗਹਿਣੇ ਸੁਨਿਆਰ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਵਾਚ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੈ:

i) ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। (ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ)

→ ਪਾਠ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। (ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ)

ii) ਸੋਹਣ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। (ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ)

→ ਪੁਸਤਕ ਸੋਹਣ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ)

iii) ਮੈਂ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ। (ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ)

→ ਚਿੱਠੀ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ। (ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ)

iv) ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ)

→ ਬੱਚੇ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। (ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ)

v) ਗਹਿਣੇ ਸੁਨਿਆਰ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ। (ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ)

→ ਸੁਨਿਆਰ ਨੇ ਗਹਿਣੇ ਬਣਾਏ। (ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ)

10. ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਓ,

(ਭਵ-੫)

ਬਾਹਰ ਖੂਹ ਤੇ ਖਲੇ ਇਕ ਨਿਆਣੇ ਹੱਥ ਮੈਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਮੈਂ ਝਿਜਕਦੀ ਬਿਜਕਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਉੱਥੇ ਆ ਗਈ ਬੋਲਿਆ ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੀਂ ਅਜੇ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਨੇ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਵਾਂਗਾ ਉਹ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੜ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਇਆ

ਬਾਹਰ ਖੂਹ 'ਤੇ ਖਲੇਤੇ ਇਕ ਨਿਆਣੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਝਿਜਕਦੀ-ਬਿਜਕਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਉੱਥੇ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੀਂ। ਅਜੇ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਵਾਂਗਾ।” ਉਹ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੜ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

11. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਗੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ:

(i) ਹਮ

- (ii) ਕੁ
- (iii) ਪੜ੍ਹ
- (iv) ਬੇ
- (v) ਸੂ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਗੇਤਰ/ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਲਾ ਕੇ ਬਣਾਏ ਸ਼ਬਦ:

- (i) ਹਮ → ਹਮਦਰਦ, ਹਮਖਿਆਲ
- (ii) ਕੁ → ਕੁਕਰਮ, ਕੁਚਾਲ
- (iii) ਪੜ੍ਹ → ਪੜ੍ਹਾਈ, ਪੜ੍ਹਾਕੂ
- (iv) ਬੇ → ਬੇਇਮਾਨ, ਬੇਸਹਾਰਾ
- (v) ਸੂ → ਸੂਚਨਾ, ਸੂਝਵਾਨ

12. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਿਛੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ:

- (i) ਆਲੂ
- (ii) ਮੰਦਾ
- (iii) ਆਨ
- (iv) ਵੱਤਾ
- (v) ਵੰਤ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਿਛੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਬਣਾਏ ਸ਼ਬਦ:

- (i) ਆਲੂ → ਦੁਖਾਲੂ, ਸੁਖਾਲੂ
- (ii) ਮੰਦਾ → ਕਰਮੰਦਾ, ਧਰਮੰਦਾ
- (iii) ਆਨ → ਪਹਿਚਾਨ, ਇਜ਼ਤਦਾਨ
- (iv) ਵੱਤਾ → ਲਾਲਚਵੱਤਾ, ਗੁਣਵੱਤਾ
- (v) ਵੰਤ → ਗੁਣਵੰਤ, ਬਲਵੰਤ

13. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦਾਂ ' ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਣਾਓ

ਓ..

- (i) (i) ਅੜਨਾ
- (ii) (ii) ਜਿਤਣਾ
- (iii) (iii) ਥੁੜਨਾ
- (iv) (iv) ਲੁੱਟਣਾ
- (v) (v) ਗਮਾਉਣਾ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਇਹ ਹਨ:

- (i) ਅੜਨਾ → ਅੜੀਅਲ
- (ii) ਜਿਤਣਾ → ਜਿੱਤੂ
- (iii) ਬੁੜਨਾ → ਬੁੜਿਆਲਾ
- (iv) ਲੁੱਟਣਾ → ਲੁਟੇਰਾ
- (v) ਗਮਾਉਣਾ → ਗੁਆਚੂ

ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੇ-ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਿ ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ

- (i) ਵਟ
- (ii) ਵੰਡ
- (iii) ਵੇਲ
- (iv) ਫੁੱਲ
- (v) ਪਰ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੇ-ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ:

i) ਵਟ

- ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਵਟ ਬਹੁਤ ਮੋਟੇ ਹਨ। (ਰੁੱਖ ਦੀ ਜੜ੍ਹ)
- ਉਸ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਵਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। (ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ)

ii) ਵੰਡ

- ਗਰੀਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਟੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ। (ਬਟਵਾਰਾ)
- ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। (ਹਿੱਸੇ ਵੱਖਰੇ ਕਰਨਾ)

iii) ਵੇਲ

- ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਰ ਦੀ ਵੇਲ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। (ਲਤਾ)
- ਉਹ ਮਾੜੀ ਵੇਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹਾਰਿਆ। (ਸਮਾਂ)

iv) ਫੁੱਲ

- ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। (ਪੁਸ਼ਪ)
- ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਫੁੱਲ ਹੈ। (ਭਰਪੂਰ)

v) ਪਰ

- ਪੰਛੀ ਆਪਣੇ ਪਰ ਫੜਫੜਾ ਕੇ ਉੱਡ ਗਿਆ। (ਪੱਖ)
- ਮੈਂ ਆਵਾਂਗਾ, ਪਰ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ। (ਪਰੰਤੂ)

PCS MAINS PREPARATION BUNDLE

PUNJAB PCS

Mains

TEST SERIES

Starting on 21st December 2025

OFFLINE/ONLINE

+91 90567 23751

Fee 5000/-

PUNJAB PCS

COMBO COURSE

- * MAINS TEST SERIES
- * MAINS CRASH COURSE

Fee 8000/-

ONLINE/OFFLINE +91 90567 23751

PUNJAB PCS

MAINS

CRASH COURSE

STARTING ON 16TH DECEMBER

FEE- 5,000/-